

ועדה לפי סעיף 44 לפקודת הרופאים [נוסח חדש] התשל"ז-1976

13 ביוני 2007

לכבוד
שר הבריאות

כב' השר,

בענין :

ד"ר בעז לב המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות
באמצעות באת כחו עוה"ד שרה שר-לב
לשכת היועצת המשפטית, משרד התובע הראשי
משרד הבריאות, ירושלים
הקובל

- נגד -

ד"ר דרור שחר [REDACTED] רופא מורשה,
בעל רשיון [REDACTED] בעל תואר מומחה בענף פסיכיאטריה
באמצעות בא-כחו עוה"ד ערן קייזמן
דרך מנחם בגין 48 תל-אביב 66184
הנקבל

הנדון : דין וחשבון לפי סעיף 44(ה) לפקודת
הרופאים [נוסח חדש] התשל"ז-1976

1. בתאריך 6 ביולי 2006, הגיש הד"ר בעז לב המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות, לשר הבריאות, קובלנה (להלן "הקובלנה") נגד הד"ר דרור שחר [REDACTED] רופא מורשה, [REDACTED] ובעל תואר מומחה בפסיכיאטריה (להלן "הנקבל"), על כי גילה, בשני מקרים, חזנהגות שאינה הולמת רופא מורשה, כאמור בסעיף 41(1) לפקודת הרופאים [נוסח חדש] התשל"ז-1976, (להלן "הפקודה"), כן כי באחד המקרים אף גילה רשלנות חמורה במילוי תפקידו כרופא מורשה, כאמור בסעיף 41(3) לפקודה;

2. שר הבריאות מינה אותנו להיות ועדה שתדון בקובלנה;

ביום 31 במאי 2007, התכנסה הועדה לדיון, בהשתתפות הנקבל ובא-כחו;

בראשית הישיבה, הודיעה באת-כח :
"...הצדדים הגיעו להסכם בענין הקובלנה....הנקבל לפי הסכם יודה על העובדות ועל העבירות שיש בכתב הקובלנה..."

לועדה לא נמסר אם ההסכם בין הצדדים מתייחס להמלצה באשר לאמצעי המשמעת;

3. לאחר שבא-כח הנקבל הודה בפני הועדה, בשם הנקבל בכל העובדות שבכתב הקובלנה, ובאישומים המפורטים בה, הרשיעה אותו הועדה בביצוע המעשים המפורטים בכתב הקובלנה;

בפני הועדה לא נשמעו עדים, פרט לדברי הנקבל שנאמרו בסיום הישיבה;

באת כח הקובל הודיעה לוועדה כי במשרד הבריאות אין רישומים לגבי תלונות אחרות על הנקבל;

4. מעשי הנקבל נחשפו לוועדה מתוך כתב הקובלנה;

הודאתו הכוללת של הנקבל, יוצקת למעשה את העובדות המפורטות בכתב הקובלנה אל תוך הדו"ח של הועדה, וכך אכן קובעים אנו, אך כדי להמנע מחזרה מיותרת, ולשם הקיצור, יצוינו העובדות המרכזיות להלן -

- א. עובדות הארועים מחולקות לשתי פרשיות שיכנונו להלן "פרשיית 2003" ו-"פרשיית 2005/6";
- ב. פרשיית 2003 מתייחסת לשניים, הגב' ל.ג., ובעלה מר א.צ., (להלן "ל.ג." ו-"א.צ."), וכן יחד "בני הזוג", בהתאמה; לקראת סוף שנת 2003, הן ל.ג. והן א.צ., כל אחד, קבל טיפול אצל הנקבל שכלל יעוץ וטיפול תרופתי, הטיפול היה בתשלום;
- ג. בתקופה שבין חודש מרץ עד חודש יוני 2004. נוצרו קשרי חברות בין משפחת הנקבל ומשפחת בני הזוג, ובמהלך אותה תקופה, בה נמשך מתן הייעוץ הפסיכיאטרי לכל אחד מבני הזוג, התפתח גם קשר אינטימי נסתר בין הנקבל לבין ל.ג. אשר כלל קשר מיני;
- ד. פרשיית 2005/6 החלה כאשר החל משנת 2005. טיפל הנקבל, יחד עם אחרים בגב' נ.א. ("להלן המתלוננת"), במחלקה לשיקום אורטופדי של המרכז הרפואי ע"ש שיבא (להלן "המחלקה");
- המתלוננת אובחנה כסובלת מהפרעת אישיות גבולית ודקומפנסציה דיכאונית; עקב פגיעה אורטופדית חמורה בעקבות נסיון אובדני קשה; במהלך 2005 טופלה המתלוננת במחלקה;
- ה. מחודש דצמבר 2005, משסיימה המתלוננת את הטיפול ביחידה לאישפוז יום שיקומי, התפתחו יחסי ידידות בינה ובין הנקבל, והנקבל אף העניק לה מתנה של בקבוק ערק, למרות שבאותה תקופה לקחה המתלוננת תרופות, שבתקופת השימוש בהן אסורה שתיית אלכוהול;
- ו. ביום 2.3.06 נסעו הנקבל והמתלוננת לטיול שטח באופנוע של הנקבל, שבמהלכו ליטף הנקבל את המתלוננת בבטנה, ביצע בה מין אורלי והכניס את אצבעותיו לאיבר מינה;
- ז. כחודש אחד לאחר "הטיול", סיפרה המתלוננת על הארוע למטפלים שלה;

4. פרוט עמדות הצדדים, לגבי המלצת הועדה אליך, הוצגו לוועדה לאחר הרשעת הנקבל, כאמור -

עמדת באת-כח הקובל

- א. הן ל.ג., והן המתלוננת היו מטופלות של הנקבל, שהעניק להן טיפול רפואי פסיכיאטרי;
- ב. אוכלוסיית המטופלים בפסיכיאטריה, נחשבת אוכלוסייה חלשה, והיחסים בין הרופא המטפל ומטופליו הדוקים, ומאופיינים בתלות ואינטימיות;
- ג. עמדת ההסתדרות הרפואית בישראל (להלן "ה.ר.י."), לגבי "יחסי מין בין רופא ובין מטופל", מוצגת על ידי הפרופ. אבינועם רכס, יו"ר הלשכה לאתיקה של ה.ר.י. ברשימה משנת 2002 בעתון "זמן הרפואה", וכן בנייר עמדה של ה.ר.י. שפורסם באותו עיתון, לפיה -
- (1) קשר מיני בין רופא ובין מטופל הנמצא בטיפולו, וכן מטופל שהיה בטיפולו - אינו אתי ועלול לגרום נזק למטופל, ולפיכך הוא אסור;

(2) קשר מיני בין רופא ובין מטופל שהיה בטיפולו אינו אתי בכל עת - אם הרופא מנצל לרעה במהלכו אמון, מידע, רגש או השפעה שנרכשו במהלך הקשר המקצועי שהיה לו עט אותו מטופל;

ד. על ההשלכות של יחסי מין בין רופא לחולה עומדת גם רשימה של אליעזר ויצטום, יעקב מרגולין ועמיחי לוי, פורסם ב"הרפואה" אוקטובר 1996, (להלן: מחקר 1996);

לפי רשימה זאת יחסים כאלה, עלולים לגרם למטופל נזקים חמורים ומהם - אמביוולנטיות, אשמה, פגיעה ביכולת לתת אמון, חוסר יציבות רגשית, ופגיעה בתפקוד הקוגניטיבי;

ה. כדי להמנע מתופעות של קיום יחסי מין, בין רופא ומטופל, בניגוד לעמדת הר.י. הנזכרת, ראוי להציב מסר מרתיע ברור כלפי רופאים;

ו. ברשימה אמצעי משמעת בתיקים בעבירות מין, "מחמש השנים האחרונות", שהעבירה באת-כח הקובל לוועדה, לפי בקשת ההועדה, עולה כי רשיונות של רופאים רבים בוטל לצמיתות, וכן אף היו תגובות של התלית רשיון לתקופות קצרות, ואף ל - 60 ימים מטעם בי"ד צבאי, על מעשה מגונה שביצע רופא, באותו מקרה בודד;

אשר לנקבל הד"ר דרור שחר, -

הואיל ומדובר בשני ארועים שונים, ולעומת זאת, הואיל והנקבל הודה בעובדות ובאישומים שבקובלנה, וחסך את זימון המטופלות חשיפתן וחקירתן - הרי ועדת המעקב והרפואה התגובה המשמעתית הראויה לנקבל בהתייחסות לשני הארועים הנפרדים, הנדונים - היא התליית רשיונו של הנקבל לארבע שנים כהתראה והרתעה אישית וכן כהרתעה לעמיתים רופאים;

עמדת בא-כח הנקבל

א. מעשי הנקבל עם המתלוננת לא היו בכפיה; התרחש רק מגע אוראלי, לא היתה כל תלויה למשטרה, לא נערכה חקירה משטרתית והוא לא הועמד לדין פלילי; למתלוננת לא נגרם נזק כלשהו, מתחילה היא לא היתה אשה בריאה, והגיעה לסיטואציה הטיפולית בעקבות נסיון אובדני;

ב. למתלוננת נתן הנקבל רק טיפול תרופתי שלא כלל שום סוג של פסיכותרפי בצידו; המגע המיני עם המתלוננת התרחש כשלושה חודשים לאחר שהטיפול במחלקה הסתיים, והמתלוננת עזבה את המחלקה; המתלוננת, אומנם המשיכה בטיפול יום;

ג. גם הטיפול בגבי ל.ג. היה טיפול תרופתי בלבד, ולא היה מדובר בטיפול פסיכותרפואידי מכל סוג שהוא; היחסים של הנקבל עם ל.ג. היו בהסכמה מלאה עימה ובעידודה;

ד. התנהגות הנקבל מאופיינת באימפולסיביות וחוסר שליטה על הבלמים שלו, אולם - במהלך הדיונים במשרד הבריאות בעקבות הארועים הכלולים בקובלנה, הועמד הנקבל בפני ועדה פסיכיאטרית כדי לבדוק את כושרו לעבודה - והוא נמצא כשיר לחלוטין לעבוד;

ה. במכתב תגובה של בא-כח הנקבל מיום 3 ביוני 2007, בתגובה לרשימת התגובות שהגישה לוועדה באת-כח הקובל, מציין בא-כח הנקבל כי -

הרשימה איננה ממצה, והיו מקרים רבים שאמצעי המשמעת שהוטלו הסתכמו בהתליית הרשיון של חודשים בודדים;

בכל המקרים שצוינו ברשימה, מדובר היה בהרשעות פליליות של הרופאים, וכן בכל המקרים הנזכרים מדובר היה בביצוע מעשים מגונים, ואף בקיום יחסי מין במהלך טיפול רפואי תוך ניצול הסמכות הרפואית;

ד"ר שחר לא הועמד לדין פלילי, והקשר שנרקם בינו ובין המתלוננת היה חד-פעמי במסגרת מפגש חברתי (יציאה משותפת לטיול);

התגובה המשמעתית ההולמת את הד"ר שחר, במעשים בהם הודה, אומנם מצדיקה התליית הרשיון, אבל לתקופה של חודשים בודדים, שלא תעבור על שנה אחת;

ברשות הועדה, פנה אליה הנקבל בדברים -

הנקבל סיים את לימודי הרפואה בטכניון, בשנת 1991, וכעבור חמש שנים סיים את לימודי ההתמחות בפסיכיאטריה;

משנת 1997, עבד הנקבל, כפסיכיאטר במחלקה השיקומית בתל-השומר;

כיום יש לנקבל קליניקה פרטית מצומצמת מאד;

מעולם לא כפה עצמו על איש; לא הוא שיזם את הארועים, נשוא הקובלנה - הוא נסחף לתוכם;

בטוח בעצמו כי התנהגות כפי שהתבטאה בארועים הנזכרים - לא תחזור;

מודה בטעויות שטעה; מכיר שמגיע לו להענש; כיום בגיל 51 שנים בקשתו היא "חנינה" = התחשבות;

5. עמדת הועדה, דיון והמלצה

א. לפי הודאת הנקבל, שתי המטופלות, הן הגב' ל.ג., והן המתלוננת (להלן "המטופלות"), היו במהלך הארועים, לגבי כל אחת, מטופלות של הנקבל, אחרי שהוא וכן רופאים אחרים מצאו כי כל אחת מהן ראויה לטיפול של פסיכיאטר, והנקבל אכן העניק לכל אחת מהן טיפולים של פסיכיאטר;

ב. כמטופלות הזקוקות לטיפול פסיכיאטרי, היו להן, כלפי הנקבל, יחסי האמון שבין מטופלת והרופא שלה, וכן דעתנו היא כי לנקבל היה כלפי כל אחת מהן השפעה אישית ומידע שהתבסס על הקשרים הטיפוליים שיצר איתן;

ג. מדובר איפוא, בקשר מיני שנוצר בין הנקבל ובין הגב' ל.ג., וכן בין הנקבל ובין המתלוננת, כשכל אחת מהן היתה במהלך טיפולים מקצועיים פסיכיאטריים מידי הנקבל;

דעתנו, כי יש במעשים אלה ניצול לרעה של יחסי האמון שהמטופלות חשו כלפי הנקבל, וכן יש ביחסים אלה שימוש לרעה במידע ובהשפעה שהיו לנקבל כלפי המטופלות;

מקובל עלינו, וזאת אף בתאום עם נייר העמדה של ה.ר.י, הנזכר, כי היחסים הללו אינם אתיים והינם אסורים לרופא מטפל;

ד. בין ההגנות שמציע בא-כח הנקבל מופיעות שתיים -

אשר לגב' נ.א., הרי הקשר עמה נוצר אחרי סיום טיפולו בה;

אשר למתלוננת, הרי היה מדובר בהתייעצות לצורך טיפול תרופתי, ולא בטיפול ססיכוטרכואידי;

הועדה דוחה את שני הטענות הללו; ממסכת העובדות כפי שמורטה בכתב הקובלנה, ואשר הנקבל הודה בה, עולה, לדעתנו מצב של ניצול מיני של הסמכויות של הנקבל, אל מול תלותן של המטופלות בו;

המתלוננת היתה חולה לפני הארועים עם הנקבל, והמשיכה במצב חולי וקשיים נפשיים לאחר הארועים; ואשר ל - ל.ג. הרי על פי סעיף 15 לכתב הקובלנה שהנקבל הודה בו - בחודשים מרץ עד יוני 2004 "המשיך הנקבל (להעניק לה) (במתן) טיפול וייעוץ תרופתי"; לדעת הועדה, אמירה זאת מכילה את ל.ג. במסגרת "מי שנמצאת בטיפול" הרופא, ומכילה את מעשיו במסגרת מעשים בלתי אתיים ואסורים;

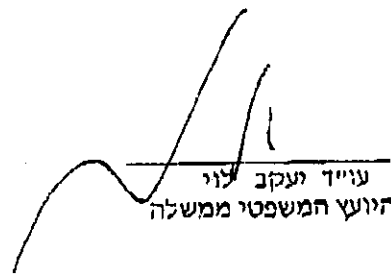
ה. אי הצגת ראיות מטעם הנקבל, הסתירה מהועדה תוצאות, אם היו, למעשי הנקבל כלפי המטופלות באשר לנזקים בריאותיים שאולי נגרמו להן - אולם חן נייד העמדה של ה.ר.י., והן מחקר 1996, מצביעים על אפשרות שרופאים המקיימים יחסי מין עם חוליהם עלולים לגרום לנזקים בריאותיים קשים לחולים אלה, ובמקרה שלנו, הנקבל, לפחות, עלול היה לגרום נזק בריאותי למטופלות;

ו. אנו קובעים איפוא, כי התנהגות הנקבל, הד"ר דרור שחר - בהיותו רופא מורשה ובעל תואר מומחה בענף הפסיכיאטריה, כפי שתוכחה בפנינו, על פי הדאיתו, בכך שקיים יחסי מין עם שתיים ממטופלותיו, במהלך טיפולים מקצועיים שנתן לכל אחת מהן כרופא פסיכיאטר - מהווה תריגה משמעותית במסגרת ההתנהגות החולמת רופא, ודאוייה היא לתגובה משמעותית חולמת, חן להרתעת הנקבל, והן להרתעת עמיתים - וזאת ברמה של החליות רשיונו לנזקפה;

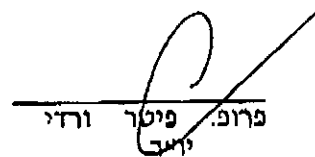
בהביאנו בחשבון כי אין לנקבל כל הערה משמעותית אחרת במשרד הבריאות, וכן בהכירנו בתדומת הדאיתו לקיצור הדיונים ולמניעת העדת המטופלות בפני הועדה, ומתוך שחשים אנו כי הנקבל הבין את חומרת מעשיו, וכי ניתן להניח שלא יחזור על שבמותם -

ממליצים אנו פה אחד, במניח שר הבריאות כי תפעיל את הסמכות המסודה לד בפקדה, ותתלת את רשיונו של הד"ר דרור שחר לשלוש שנים, כתגובה משמעותית מאוזנת כלפי הנקבל על שגילה התנהגות שאינה חולמת רופא מורשה בכך שקיים יחסי מין עם שתיים ממטופלותיו, כשהיו במסגרת טיפולים מקצועיים פסיכיאטריים שנתן להן.

ניתן היום.....

ע"י יעקב יעקוביץ
נציג היועץ המשפטי ממשלה

פרופ. צבי שטרן
נציג הסתדרות הרופאים

פרופ. פיטר ורדי
ייעב